

De man die ADSL kwam installeren had een vreemde blik. Brutale, lichtende ogen onder donkere wenkbrauwen, onverwacht blauwogig als een poolhond.

Martha Duinker had zijn nummer van een kaartje op de deurmat. ‘Compu-Quickservice’. Bij zijn entree in Huize Bel Air schudde hij zijn opdrachtgeefster stevig de hand, inspecteerde het huis en sprak zijn waardering uit.

‘U woont hier mooi,’ zei hij om zich heen kijkend. ‘Dit soort villa’s is niet meer te betalen voor een gewoon mens.’

‘Ik logeer hier omdat mijn tante is overleden,’ corrigeerde Martha. ‘Voorlopig ben ik huisbewaarder.’

Zonder toestemming te vragen stak hij een sigaret op. Zijn naam had Martha niet verstaan, en daar nog eens naar vragen vond ze onbeleefd. Ze snelde toe met een asbak, koffie en een schroevendraaier, terwijl hij de benodigde stopcontacten vond alsof hij het huis al jaren kende, en neuriënd zijn draadjes trok.

Ze probeerde maar niet zijn gemompelde digi-latijn te volgen. Hij praatte tegen zichzelf, tegen zijn denkende handen. Toen hij aan haar tantes tafel ging zitten, op haar

stoel, keek ze hem in zijn gespierde nek met bleekblauwe boord, op zijn kruin, zag zijn schouderbladen bewegen onder het vers gestreken katoen van zijn hemd en voelde haar adem stikken. Computerdeskundigen zijn toevanars, dacht ze, zij zijn de machtigen van de nieuwe eeuw. De enigen die niet met hun rug naar de toekomst staan.

Nu hij bezig was met haar pc was ze even bang dat hij haar intieme gedachten zou kunnen lezen. Ze dacht aan de harde schijf van een officier van justitie, die, bij de vuilnis weggeroofd, ambtsgeheimen en kinderporno aan onbevoegden had prijsgegeven. Een dagboek of foto's en souvenirs van geliefden lieten zich eenvoudig wegsluiten in een donkere lade, maar wachtwoorden en toegangscodes waren kinderspel voor die computerlui. Ze liepen zo bij je binnen en als ze wilden gooiden ze je ziel op straat.

'Kom even kijken,' riep hij. Snel toonde hij de keuzemogelijkheden voor haar nieuwe Windows XP-bureaublad: gele tulpen tegen een felblauwe voorjaarslucht, het geschonden gelaat van de maan, een met onrijp koren of gras begroeide, flauw glooiende heuvel tegen een zomerhemel met een enkel onschuldig wolkje.

Hij loenst, dat staat hem goed, dacht Martha. 'Die laatste is wel mooi,' zei ze aarzelend. Ze was niet goed in kiezen, nooit geweest.

'Dan installeer ik het Ierse landschap voor u. Een mooi landschap voor een mooie vrouw.'

'Is hij nu gebruiksklaar?' vroeg Martha blozend. Ook een obligaat complimentje komt bij een eenzame vrouw hard aan.

‘Daar gaan we van uit,’ zei de man met de rappe vingers. ‘Als er iets is, belt u maar. U hebt een eigen website, zie ik.’

‘Ja, ik ben grafisch ontwerper. Vandaar.’

Elke ochtend dat Martha voortaan haar pc aanzette, zou ze aan de blauwogige man denken en even worden opgetild.

Na het overlijden van haar tante Addy was Martha teruggekeerd naar het huis van haar jeugd. Tegen haar zin, maar zij was enig erfgename.

Na al die jaren Amsterdam waren de maten van het huis haar snel weer vertrouwd. Haar voeten kenden de traptreden, haar handen vonden blindelings trapleuningen, deurknoppen en de koude porseleinen trekker van de wc achter in de donkere gang met de krakende houten vloer. De vele ramen met uitzicht op de tuin deden haar vrijer ademen dan in de stad. Toch hing er een geur die ze niet kon thuisbrengen. Was die er vroeger ook al?

Ze had haar geboortehuis nooit gemist, ze had het zelfs lange tijd beschouwd als een plek van verdriet, waar ze na bezoeken aan haar tante liever niet bleef slapen.

Toen ze negen jaar oud was, waren haar beide ouders verongelukt. Neergestort met een vliegtuigje in de buurt van Lille, waar haar vader een baan had gekregen aan de universiteit. Hij was archeoloog, hij en zijn vrouw vlogen mee met een toestel van de Franse Luchtcartografische Dienst.

Nog jarenlang had Martha haar schoolvriendinnetjes wijsgemaakt dat haar ouders in Canada woonden, een leugen waarvan ze geen afstand kon doen omdat ze er

zelf in wilde geloven. Sinds het ongeluk was ze door haar ongetrouwde tante en haar oma opgevangen. Voor geen van drieën was dat gemakkelijk geweest. Martha kreeg een opvoeding waar weinig lijn in zat. De oma was streng, de tante grillig. Wat de een verbood, moedigde de ander aan.

Als enig kind had ze vaak alleen moeten spelen. Achter in de tuin of op zolder vertelde ze haar lappenkonijn over het ideale gezin: ouders van wie je alles mocht, een grote broer die je meenam naar de kermis en de ijsbaan.

Hoewel er kamers genoeg waren op de eerste verdieping, wilde Martha toch weer op haar oude zolderkamer gaan slapen. Tijdens het stofzuigen en het bed opmaken begon ze zich te ergeren aan de zelfgetekende posters die aan de wanden hingen te verschieten. Felgekleurd waren ze destijds, uitgevoerd in neo-jugendstil, met paarse of oranje aankondigingen van schoolfeesten die meestal hadden teleurgesteld. Ze wipte de punaises los met een schaar, rolde de posters stijf op en stak ze zo diep mogelijk achter de klerenkast. Niet eerlijk, want het ontwerpen had haar toen van een zekere populariteit verzekerd. Tijdens het urenlange tekenen met viltstift en Oost-Indische inkt was ze geheel opgegaan in haar papier.

Op de plaats van de verwijderde affiches toonden zich nu lichtgele rechthoeken op het omringende grijs van de muren. Verwijtende rechthoeken, maar zo kon ze wel de oorspronkelijke kleur weer zien die haar vader en later Addy hadden aangebracht. Er was geen ontkomen aan, elke vierkante centimeter van dit huis verwees naar iets of iemand.

De eerste nacht in het smalle bed voerde haar terug naar haar tienertijd: vrijen om erbij te horen, met een weinig aantrekkelijk vriendje, al doende steeds luisteren of er geen tante de zoldertrap opkwam, na afloop thee moeten drinken in de serre en nog veel meer meisjesleed. Wat deed ze hier? Ze haatte haar jeugd, waar was ze aan begonnen? Ze moest Bel Air zo snel en zo goed mogelijk zien te verkopen. Maar eerst opruimen en de tuin fatsoeneren. Een onafzienbare taak.

Ze rolde van de ene zij op de andere en was bang voor alles en niets tegelijk. Een ondraaglijk gevoel, want angst wil een object hebben, dus bleef ze piekeren. Nu eens leek het smalle bed een ziekenhuisbed waar ze elk moment uit kon vallen, dan weer voelde ze het huis met al zijn kamers vol meubels zwaar aan zich trekken. Of ze hoorde in haar halfslaap Addy krakend de trap op klimmen om haar uit te foeteren: 'Ben je nou alweer met je tengels aan m'n (vul maar in) geweest!' Van haar tante mocht Martha nooit ergens aan komen. Ze zou alles kapot, vies of zoek maken. Eigenlijk hield Addy niet van kinderen – ze herinnerden haar aan eigen gemiste kansen – maar van de ene dag op de andere zat ze met de dochter van haar broer opgescheept.

Wat was beter, tobde Martha, herinneren of vergeten? Alles in een container gooien, het huis verkopen en dan spijt krijgen, of het verleden koesteren en zijn plaats geven?

De tweede nacht sliep ze rustiger, ze had haar angst voor het lege huis gedomesticeerd. De met zachtboard afgeschotte zolderkamer was een veilige verpakking, besloot

ze. Ze las zichzelf in slaap en werd wakker van de duiven in de dakgoot. Lang stond ze voor het open raam de ochtendlucht in te drinken. Was ze klaar voor een nieuw begin? Dankbaar voor het daglicht keek ze de boomkruinen in. Achter de tuin liep een zandpad en daarachter lag de heide. Aan haar rechterkant stond een huis te koop, aan de andere kant was een verwilderde kerstbomenkwekerij uitgegroeid tot een volwassen sparrenbos. Ze rook het vochtige naaldhout en huiverde.

Na wat rek- en strekoefeningen en een warm bad trok ze voor de grap een van haar oude broeken uit de naar kamfer riekende kast aan. De rits ging zowaar nog dicht. Wat er ook gebeurd mocht zijn, veel dikker was ze niet geworden. Ze zou de schooltas die ze onder in de kast vond kunnen volstoppen met vergeelde boeken en schriften en dan naar school fietsen, als in haar nachtmerries waarin ze weer eindexamen moest doen. 'Voor mij geen nostalgie,' zei ze hardop. Ze begon al in zichzelf te praten, net als haar tante, de laatste bewoonster. Nu was zij de hekkensluis en aspirant-eigenaar van het huis dat haar overgrootvader een eeuw geleden had laten bouwen. De reden van zijn verhuizing van Utrecht naar de Veluwezoom was zijn zoontje. Martha's latere opa George had als kleuter astma gehad en dokters schreven toen 'goede lucht' voor.

Kon zij de verantwoordelijkheid aan? Ze moest zich met één dag tegelijk bezighouden, nam ze zich voor. Rustig opruimen en haar gedachten laten gaan, luisteren naar wat het huis te vertellen had. Ze wilde in haar oude klimboom klimmen om het terrein te overzien, maar die bleek te zijn omgehakt. Ze maakte de serre schoon en

deed een eerste poging tot tuinieren. Gaandeweg ontdekte ze dat één dag van vroeg tot laat, van uur tot uur in eenzaamheid beleven een hele opgave was.

Meer dan de telefoon werd de computer haar vriend, de e-mail haar levenslijn met de anderen. Een scherm is geduldiger dan papier, alles wat je maakt of schrijft laat zich moeiteloos veranderen of spoorloos uitwissen.

Bel Air lag in een boomrijk wijkje met laatnegentiende-eeuwse villa's. Een kilometerslange eikenlaan verbond het met de dorpskern van Wolfheze. Gekoesterde huizen waren het, met namen, en met tuinen uit een tijd dat de heidegrond nog vrijwel niets kostte. Huizen waar je omheen kon lopen.

Het geluid van de echte wereld, het suizen van het snelverkeer over de A50 naar Nijmegen, hoorde Martha al gauw niet meer omdat het er altijd was.

Pas toen ze er allang niet meer woonde, was ze naar Huize Bel Air gaan kijken. Het had een blik, het keek de bezoeker vorsend aan met zijn hoge ramen en intelligente puntgevel. Aan de ene kant had het een serre met een balkon erboven, aan de andere een ruime bijkeuken. Donker geboomte gaf het rugdekking. Aan de straatkant had het een stenen tuinpoort met een lichtgroen geverfd, smeedijzeren hek, dat kermde bij het openen en sluiten. Rustieker kon het niet. Het soort huis waar ze graag zou intrekken als ze er niet opgegroeid was.

Het duurde dagen eer Martha haar gejaagdheid kon afleggen in ruil voor een zekere berusting. Zo paste ze beter bij het huis en bij de mensen hier. Bij de ouderen, welteverstaan, want iedereen onder de vijftig bleek overdag de wijk

uit om geld te verdienen. Er kwam niemand langs, behalve de postbode en vaklieden als de computerman en een elektricien voor het badkamerlicht. Op een smoorhete dag in juli had ze zelfs de schoorstenen laten vegen, omdat de man die aan de deur zijn diensten aanbood haar zo be-teuterd aankeek terwijl ze hem probeerde af te schepen. Zouden alleenstaande vrouwen vaker werk-lui bij zich thuis laten komen dan samenwonende? De computerman had de gratie van de echte vakman, doelgerichtheid sierde zijn bewegingen. Ze had hem begeerd maar haar ver-langen beklifde niet, het sloeg moeiteloos over op wie of wat zich toevallig aandien-de. Gevoelens vervluchtigden hier snel omdat er niemand was om ze mee te delen. Niemand dan de onvermoeibaar jubelende merel in de spar, maar wat er in zijn kopje omging zou ze nooit weten.

De dichtstbijzijnde winkel was twee haltes met de bus of acht minuten fietsen, via een brug over de snelweg heen en dan langs de lange eikenlaan naar het dorpscentrum.

Ze moest het doen met de hoffelijke begroetingen van de buurman, een oude antiquaar. Tot de jongelui met tennistassen op hun fonkelende fietsstuur had ze geen toegang, net zomin als tot de ouders met hun golfclubs. Soms probeerde ze een praatje met een loslopend kind of een hond zonder baas, maar die reageerden schrik-achtig. Ze roken haar vreemdheid. Ze was een ander ge-worden, de weg naar haar verleden was versperd, ze werd beleefd maar resoluut teruggewezen. Had ze het maar niet moeten verloochenen, nu sloot het zich lang-zaam voor haar af als een wak in het kroos. Straks zou ze de bodem niet meer kunnen zien. Op een paar oude win-

keliers in het dorp na kende ze hier niemand meer. Al leek haar jeugd in de ruimte nabij, met huis en al was ze afgedreven naar een nieuwe, onwerkelijke tijd.